

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์โดยใช้สติปัญญาและความสามารถของมนุษย์ (Human intellect) จึงมิได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์เป็นผู้สร้าง โดยแสดงออกในรูปแบบใดก็ตาม ทรัพย์สินทางปัญญานี้อาจเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความคิด แนวความคิด กรรมวิธี หรือทฤษฎี และทรัพย์สินทางปัญญาอาจปรากฏในรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น การประดิษฐ์สินค้า หรือสื่อรูปแบบอื่นที่จับต้องได้¹ ทรัพย์สินทางปัญญาจึงเป็นทรัพย์สินที่สร้างขึ้น ก็คือข้อมูลหรือความคิดสร้างสรรค์ได้ก่อให้เกิดงานชิ้นนั้นขึ้นมา

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้อธิบายคำว่า “ทรัพย์สินทางปัญญา” โดยอ้างอิงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไว้ว่า

ทรัพย์สิน คือ วัตถุที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้

ปัญญา คือ ความรอบรู้ ความรู้ทั่วไป ความฉลาดที่เกิดจากการเรียนรู้แล้วคิด

ซึ่งเมื่อรวมคำเข้าด้วยกัน จึงกล่าวว่า ทรัพย์สินทางปัญญา หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากการคิดค้นจนทำให้เกิดมีค่าขึ้นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ทรัพย์สินทางปัญญาได้แก่ การที่ผู้ใดหรือบุคคลใดร่วมกันประดิษฐ์คิดค้น ออกแบบ สร้างสรรค์จนเกิดเป็นผลงานขึ้นมาและผลงานนั้นมีคุณค่าสามารถใช้ประโยชน์ทั้งในเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม² ดังนั้น มนุษย์จึงเป็นผู้สร้างสรรค์งานทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวจึงควรมีสติสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ ในงานที่ตนสร้างขึ้น และมีสิทธิที่จะใช้สอยสิ่งที่ตนสร้างขึ้นหรือคิดค้นขึ้น ขณะเดียวกันก็ควรมีสติสิทธิหวงห้ามมิให้ผู้อื่นใช้สอยทรัพย์สินทางปัญญาที่ตนได้สร้างขึ้น

¹ ธัชชัย สุภผลศิริ. (2544). ระบบทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย. หน้า 2.

² บุญนริศ สุวรรณพูล. (2542). “ทรัพย์สินทางปัญญาคืออะไร.” *อุตสาหกรรมทรัพย์สินทางปัญญา*, ปีที่ 1, เล่มที่ 1. หน้า 7.

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่สำคัญของไทย ประกอบไปด้วย พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2543³, พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542⁴, พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537⁵ ถือเป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อคุ้มครองความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ดังนั้น ทรัพย์สินทางปัญญาจึงถือเป็นสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล โดยบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง และทรัพย์สินทางปัญญานั้นเป็นสิทธิทั้งหลายซึ่งให้แก่บุคคลที่มีคุณสมบัติเฉพาะตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อธิบายอย่างง่าย ๆ ได้ว่า ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิทธิต่าง ๆ แต่เพียงผู้เดียวของผู้สร้างสรรค์ที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับงานสร้างสรรค์ของตน ในทางทฤษฎี ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิทธิ และในการป้องกันมิให้ผู้อื่นมากระทำการใดๆ แก่งานสร้างสรรค์ อันเป็นสิทธิของผู้สร้างสรรค์แก่งานสร้างสรรค์ รวมตลอดถึงสิทธิในการบังคับสิทธิตามกฎหมายแก่ผู้ละเมิดสิทธิของผู้สร้างสรรค์ด้วย แนวความคิดนี้มีความสำคัญมากเพราะจะต้องใช้ในการให้คำตอบว่าผู้ทรงสิทธิจะกระทำการอย่างไรบ้างต่องานสร้างสรรค์ทางปัญญาอันเป็นสิทธิของตน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้ทรงสิทธิจะมีสิทธิกระทำการอย่างไรบ้างต่อบุคคลซึ่งละเมิดสิทธิของตน การป้องกันหรือคุ้มครองสิทธิของผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิ่งสำคัญมาก หากไม่มีมาตรการในการเยียวยาความเสียหายที่มีประสิทธิภาพระบบของทรัพย์สินทางปัญญาจะประสบความล้มเหลว

ปัจจุบันทรัพย์สินทางปัญญา เป็นเรื่องที่เข้ามามีส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของเรา มากมาย ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นผลจากความคิดของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น “เครื่องหมายการค้า” ซึ่งผลของความคิดที่มนุษย์มุ่งที่จะกำหนดเครื่องหมาย ตรา และอื่นๆ เพื่อที่จะบ่งเฉพาะสินค้าของตนให้สามารถแยกแยะต่างออกจากสินค้าของบุคคลอื่น หรือ “ลิขสิทธิ์” ซึ่งผลของความคิดสร้างสรรค์ออกมาจากการแสดงออกมาเป็นงานวรรณกรรม นาฏกรรม หรือศิลปกรรม เป็นต้น ซึ่งความคิดที่สร้างสรรค์ออกมามีลักษณะกฎหมายจะรับรองคุ้มครองให้

ในส่วนเครื่องหมายการค้านั้น เมื่อตลาดการค้าของโลกเริ่มมีการขยายตัว มีการพัฒนาทางด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม มีการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ผลิตภัณฑ์สินค้า ของต่างประเทศเริ่มมีความนิยมกันมากขึ้น และสินค้ามีการกระจายไปจำหน่ายทั่วโลก สามารถสร้างรายได้อย่างมหาศาลแก่เจ้าของสินค้าและในสินค้าชนิดที่มีผู้นิยมกันนั้น ได้มีบุคคลที่ต้องการสร้าง

³ ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 117, ตอนที่ 29. วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2543.

⁴ ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 96, ตอนที่ 35. วันที่ 16 มีนาคม พ.ศ.2522.

⁵ ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 51, ตอนที่ 59 ก. วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2537.

รายได้เช่นเดียวกันกับเจ้าของสินค้าแต่ไม่สามารถคิดค้นหรือสร้างสรรค์สินค้านั้นได้ด้วยตนเอง จึงใช้วิธีในการลอกเลียนแบบสินค้าดังกล่าวออกจำหน่ายโดยอาจมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนทั่วไปสับสนหลงผิดว่าสินค้าที่ลอกเลียนแบบเป็นสินค้าแท้จริงของเจ้าของสินค้าที่มีตราเครื่องหมายการค้า นั้น โดยผู้ลอกเลียนแบบสามารถทำได้ง่ายเพราะไม่ต้องริเริ่มคิดค้นออกแบบและสร้างชื่อเสียงจากยี่ห้อของสินค้าด้วยทุนทรัพย์ของตัวเอง ดังนั้น สินค้าที่มีความนิยมในท้องตลาดจึงเป็นเป้าหมายหลักในการลอกเลียนแบบของนักฉกฉวยโอกาสในทุกแห่งในโลก การที่สินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าแท้จริงถูกสินค้าที่ลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้าออกจำหน่ายย่อมทำให้เจ้าของสิทธิแท้จริงขาดผลประโยชน์ เพราะผู้บริโภคอาจมีความสับสนหลงผิดในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของเจ้าของสิทธิที่แท้จริงแค่ไปบริโภคสินค้าที่ลอกเลียนแบบแทน

สำหรับลิขสิทธิ์นั้น เป็นผลงานของเจ้าของสิทธิที่ลงทุนคิดค้นเพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมามีประสิทธิภาพ มีคุณค่าทำให้ประชาชนนิยม ทำให้เกิดการซ้ำ ลอกเลียนแบบงานของเจ้าของลิขสิทธิ์ เพื่อแสวงหาประโยชน์เช่นเดียวกับเครื่องหมายการค้า ฉะนั้น ปัญหาที่สำคัญ คือการละเมิดสิทธิของเจ้าของสิทธิโดยการลอกเลียนผลงานของเจ้าของสิทธิโดยอาศัยความมีชื่อเสียงของผลงานนั้น โดยผู้ลอกเลียนไม่จำเป็นต้องลงทุนอะไรเลย แต่กลับสามารถหาประโยชน์จากความคิดของบุคคลอื่น ทั้งๆที่เจ้าของลิขสิทธิ์ต้องลงทุนคิดค้นและสร้างสรรค์ผลงานออกมากลับไม่ได้รับผลตอบแทนจากความคิดนั้น ดังนั้น จึงเป็นประเด็นปัญหาสู่สังคมที่ต้องมีการจัดการเพื่อคุ้มครองเจ้าของสิทธิที่แท้จริง เพื่อป้องกันและเยียวยาความเสียหายแก่เจ้าของสิทธิจึงได้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การลอกเลียนเครื่องหมายการค้า การทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ เป็นการละเมิดอย่างหนึ่งที่ผิดกฎหมาย

การละเมิดสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา เป็นปัญหาที่ไม่เหมือนกับปัญหาของการละเมิดในกรณีทั่วไป เพราะการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวพันไปถึงความเสียหายที่ยากที่จะหาหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดค่าเสียหายได้อย่างถูกต้องแท้จริง นอกจากนี้การเยียวยาเพื่อระงับการกระทำการในการก่อให้เกิดความเสียหายก็มีแนวคิดที่แตกต่างกัน

ทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องได้ เช่น สินค้าที่ประดิษฐ์ขึ้น หรืออาจเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความคิด แนวคิด กรรมวิธี ทฤษฎี ทั้งสามารถใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์โดยมีมูลค่ามหาศาล จากลักษณะของทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายที่บัญญัติเฉพาะเพื่อคุ้มครองสิ่งต่างๆหรือความคิดเหล่านี้ ซึ่งประเทศต่างๆทั่วโลกได้เห็นความสำคัญของปัญหานี้เช่นกัน จึงได้มีการประชุมการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัยของแกตต์ (GATT) จนในที่สุดก็ปรากฏออกมาเป็น “ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า” (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) หรือที่เรียกว่า TRIPS

ซึ่งความตกลง TRIPS นี้เป็นความตกลงฉบับแรกที่ประกันและให้ความคุ้มครองในระดับสูงแก่ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ซึ่งถือเป็นแม่แบบให้ภาคีแต่ละประเทศได้นำมาบัญญัติใช้เป็นกฎหมายภายในของประเทศตน

ปัญหาที่สำคัญของระบบทรัพย์สินทางปัญญา คือการที่ไม่สามารถคุ้มครองความเสียหายของผู้ทรงสิทธิได้อย่างเต็มที่ กล่าวคือ ในการฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ผู้ละเมิดสิทธิ ผู้เป็นเจ้าของสิทธิย่อมต้องการที่จะให้มีการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตนในหลายรูปแบบ เพื่อประโยชน์ในการชดเชยค่าเสียหายและการหยุดยั้งการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิ เช่น การเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิด การห้ามนำเข้าสินค้าที่ละเมิด การอายัดสินค้าที่ละเมิด และการทำลายทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำละเมิด เป็นต้น ซึ่งการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง จะต้องมีการกำหนดถึงกระบวนการในการบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (Enforcement of Intellectual Property Right) เพื่อให้เกิดการยุติการกระทำละเมิดและเป็นการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ทรงสิทธิ

ระบบทรัพย์สินทางปัญญาของไทยถือว่าได้ให้ความคุ้มครองที่กว้างขวางพอสมควร เพราะกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของไทยให้ความคุ้มครองทั้งทางแพ่งและทางอาญา กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำผิดกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายก็ให้สิทธิแก่เจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่จะฟ้องร้องบังคับได้ทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยผู้ทรงสิทธิสามารถใช้มาตรการเยียวยาความเสียหายได้ทางแพ่ง หรือใช้กระบวนการทางอาญา หรือมาตรการทางบริหารที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกันได้ ในกระบวนการดำเนินคดีแพ่งนั้นผู้ทรงสิทธิสามารถเรียกร้องให้มีการเยียวยาทางด้านการให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน เช่น การเรียกค่าเสียหาย หรือเรียกให้ผู้ละเมิดกระทำการหรือละเว้นการกระทำ เช่น ให้หยุดกระทำการใดๆที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิของผู้ทรงสิทธิ สำหรับกระบวนการดำเนินคดีทางอาญานั้นเป็นมาตรการที่ผู้ทรงสิทธิเรียกร้องให้ส่งโทษทางอาญาแก่จำเลย เช่น จำคุก หรือปรับ นอกจากนี้ ในบางกรณีกฎหมายบัญญัติให้มีมาตรการทางบริหารเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือเพื่อแก้ไขขั้นตอนที่ผิดพลาดได้ เช่น การเพิกถอนการจดทะเบียน เป็นต้น

ปัจจุบันนี้มาตรการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาแก่ผู้เป็นเจ้าของสิทธิ เพื่อยับยั้งการละเมิดของไทยนอกจากการกำหนดให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนทางแพ่งและการให้กระทำการหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งและการดำเนินคดีอาญาแล้ว ในส่วนมาตรการอื่นยังคงมีมาตรการที่แตกต่างกันในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท เช่น

1. ในระบบของสิทธิบัตร มาตรการในการเยียวยาความเสียหายสามารถทำได้ คือ ฟ้องคดีทางแพ่งเพื่อเยียวยาความเสียหายนั้น ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2542 มาตรา 77 ตรี

ที่ กำหนดให้มีการร้องขอให้ระงับหรือละเว้นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิ และเรียกค่าเสียหายรวมทั้งให้รับหรือให้ทำลายสินค้า หรือดำเนินการอย่างอื่นเพื่อไม่ให้นำสินค้าออกจำหน่าย ส่วนกรณีฟ้องคดีทางอาญาจะเป็นเพียงมาตรการทางอาญาคือ ให้จำคุก

2. ในระบบของเครื่องหมายการค้า มาตรการในการเยียวยาความเสียหายที่สามารถทำได้ คือ การฟ้องคดีทางแพ่ง แต่บทบัญญัติพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ไม่มีมาตรการในการเรียกค่าเสียหายโดยเฉพาะ แต่ต้องนำบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ นอกจากนั้นในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 มาตรา 67 บัญญัติให้มีการเพิกถอนการจดทะเบียนได้ ส่วนในกรณีฟ้องคดีทางอาญา มีบทบัญญัติมาตรา 115 ให้รับทรัพย์สินที่ละเมิดลิขสิทธิ์

3. ในระบบของลิขสิทธิ์ มาตรการในการเยียวยาความเสียหายที่ทำได้ คือ การฟ้องคดีทางแพ่งที่สามารถเรียกค่าเสียหาย ค่าชดเชย ที่คำนวณได้เป็นตัวเลข ส่วนกรณีฟ้องคดีทางอาญาเมื่อฟ้องคดีทางอาญา โจทก์จะมีค่าขอได้เพียงให้ทรัพย์สินที่ละเมิดลิขสิทธิ์ทั้งหมด หรือให้ทรัพย์สินที่ละเมิดลิขสิทธิ์ตกเป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

มาตรการเยียวยาความเสียหายตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาทั้งสามประเภทของไทยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในการฟ้องร้องเพื่อดำเนินคดีทางแพ่งในส่วนกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทย ยังไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในการเยียวยาความเสียหายในทางแพ่ง แต่ต้องนำบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิดมาใช้บังคับ และยังขาดมาตรการเยียวยาความเสียหายเพื่อยับยั้งการละเมิดสิทธิที่สำคัญ คือ มาตรการในการ “ทำลายทรัพย์สิน” ซึ่งในกลุ่มประเทศต่างๆของโลกหลายประเทศได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ มาตรการทั้งหลายในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่มียุทธศาสตร์ที่แตกต่างกัน ซึ่งบางครั้งเจ้าของสิทธิไม่สามารถใช้สิทธิตามกฎหมายของตนในการป้องกันการละเมิดสิทธิได้อย่างเพียงพอและบางกรณีเนื้อหาของกฎหมายเองก็ไม่สามารถสนองต่อความต้องการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของสิทธิ และที่สำคัญคือ การรับทรัพย์สินและทำลายทรัพย์สิน ซึ่งเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ไม่สามารถร้องขอให้ศาลมีคำสั่งในการฟ้องร้องทางแพ่ง ได้ เช่น ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ ศาลฎีกาวางหลักไว้ว่า มาตรการในการรับทรัพย์สินและทำลายทรัพย์สิน เป็นมาตรการทางอาญา ซึ่งไม่สามารถมีค่าขอมาในคดีแพ่งได้⁶ ในทำนองเดียวกันหากเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าซึ่งฟ้องคดีแพ่งต้องการจะให้ศาลมีคำสั่งให้ทำลายทรัพย์สินที่เกิดจากการละเมิดเครื่องหมายการค้านั้นก็จะต้องทำไม่ได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรับรองให้อำนาจไว้ เจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจึงไม่ได้รับ

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2750/2537

การคุ้มครองครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้เจ้าของสิทธิต้องไปดำเนินการฟ้องร้องเป็นคดีอาญาขึ้นมาใหม่ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งรับทรัพย์และเกิดผลเป็นการทำลายทรัพย์ในที่สุด ทำให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในศาลเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังทำให้คดีขึ้นสู่ศาลเพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย นอกจากนี้หากจำเป็นต้องพิจารณาคดีต่อเนื่องแล้วยังทำให้เจ้าของสิทธิได้รับการเยียวยาล่าช้ามากขึ้น แต่ที่สำคัญคือ การฟ้องคดีอาญาทำให้ผู้ละเมิดต้องรับโทษทางอาญาคด้วย ทั้งที่บางกรณีเจ้าของสิทธิต้องการเพียงให้มีการทำลายทรัพย์ที่ละเมิดสิทธิเท่านั้น ไม่ได้ประสงค์ให้ผู้ละเมิดต้องรับโทษทางอาญาคด้วย

นอกจากนี้หากผู้เป็นเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายทั่วไปนำมาบังคับใช้ ก็ไม่สามารถใช้ได้เช่นเดียวกัน เพราะในบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่จะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งทำลายทรัพย์ได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ปัญหาในมาตรการในการเยียวยาความเสียหายของผู้เป็นเจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ยัง ไม่มีความชัดเจนและเพียงพอ จึงควรที่จะมีการแก้ไขปรับปรุงแนวทางการเยียวยาความเสียหายซึ่งเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้ โดยศึกษาด้วยการนำเอาความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) หรือที่เรียกว่า TRIPS มาเป็นข้อวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ปัญหา เช่น วิเคราะห์บทบัญญัติในข้อ 46 ของความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ช่วยเยียวยาความเสียหายอื่นๆ (Other Remedies) เพื่อยับยั้งการกระทำละเมิด ที่เป็นมาตรการหยุดยั้งไม่ให้ความเสียหายเกิดขึ้น ได้อีก

นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาถึงกฎหมายของประเทศต่างๆ ทั้ง ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (civil law) และคอมมอนลอว์ (common law) ที่ได้มีการเยียวยาความเสียหายซึ่งสามารถคุ้มครองสิทธิของเจ้าของสิทธิได้อย่างกว้างขวางโดยนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายของไทยเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ว่าสมควรจะแก้ไขปรับปรุงกฎหมายไทย เพื่อให้การเยียวยาความเสียหายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นสากลอย่างไรหรือไม่ และในกลุ่มประเทศอื่นๆ มีการให้ความคุ้มครองแก่ผู้เป็นเจ้าของสิทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่าประเทศไทยหรือไม่อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลำดับต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับมาตรการเยียวยาความเสียหายทางแพ่งในคดีทรัพย์สินทางปัญญา

2. เพื่อศึกษาถึงประโยชน์ของมาตรการทำลายทรัพย์สินทางแพ่งที่มีความสำคัญต่อการเยียวยาความเสียหายในคดีทรัพย์สินทางปัญญา

3. เพื่อศึกษาถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายเพื่อเพิ่มมาตรการเยียวยาความเสียหายทางแพ่งในกฎหมายไทยด้วยการริบทรัพย์สินและทำลายทรัพย์สินที่จะเกิดสิทธิในกฎหมายเครื่องหมายการค้าและกฎหมายลิขสิทธิ์

4. เพื่อศึกษารูปแบบและความเหมาะสมของการนำหลักการเรื่องการทำลายทรัพย์สินที่จะเกิดสิทธิของความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าหรือ TRIPS และกฎหมายต่างประเทศในการนำมาปรับใช้ในกฎหมายไทย

1.3 สมมติฐาน

ในระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในเรื่องเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ของไทยนั้น มาตรการเยียวยาความเสียหายที่คุ้มครองสิทธิของเจ้าของสิทธิในคดีทางแพ่งยังไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่เป็นแบบอย่างพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการริบทรัพย์สินและทำลายทรัพย์สินในคดีแพ่งตามความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPS) การศึกษานี้ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขและสามารถนำไปบังคับใช้ได้ตามความต้องการของผู้เป็นเจ้าของสิทธิอันจะทำให้เพิ่มมาตรการเยียวยาความเสียหายในคดีเครื่องหมายการค้าและคดีลิขสิทธิ์ให้กับเจ้าของสิทธิและทำให้เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศมากขึ้น รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้ละเมิดสิทธิที่ไม่ต้องถูกดำเนินคดีทางอาญา

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาผลกระทบอันเกิดจากมาตรการเยียวยาความเสียหายเดิมที่บัญญัติไว้ในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของไทย และศึกษาถึงความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ที่เป็นแบบอย่างในการนำมาปรับปรุงแก้ไขมาตรการของไทย โดยศึกษาจาก พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและประเทศเยอรมัน

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ศึกษาจากเอกสาร โดยศึกษาจากกฎหมาย, หนังสือ, วิทยานิพนธ์, บทความจากวารสาร และบทความจากอินเทอร์เน็ต ทั้งไทยและต่างประเทศ

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ความเป็นมา และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการริบทรัพย์และทำลายทรัพย์ในคดีแพ่งในประเทศไทยและต่างประเทศ
2. ทำให้ทราบถึงประโยชน์ของมาตรการทำลายทรัพย์ที่มีความสำคัญต่อการเยียวยาความเสียหาย
3. ทำให้ทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการเยียวยาความเสียหายในเรื่องการริบทรัพย์และทำลายทรัพย์ตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของไทย
4. ทำให้ทราบถึงความเหมาะสมและแนวทางในการปรับปรุงพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เป็นมาตรการในการเยียวยาความเสียหายด้วยการทำลายทรัพย์ เพื่อให้การบังคับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในทางแพ่งให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ